Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda"
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
(201) 434-3036
УНСоюз: (201) 451-2200

РІК XCI. Ч. 88. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 10-го ТРАВНЯ 1984 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, MAY 10, 1984 No. 88. VOL. XCI.

В Нюарку відбулись Збори Відділу УАКРади

Нюарк, Н.Дж. (Л.К.). — Загальні збори місцевого Відділу Української Американської Координаційної Ради відбулись в суботу, 14-го квітня ц.р., в приміщенні Української Православної Церкви св. Вознесіння, у Мейплвуді, Н. Дж., в присутності біля 50 осіб. Право голосу у Зборах мали лише ті особи, які заплатили свою вкладку на Громадський Фонд за 1983 або 1984 роки. Зборами проводила Президія в складі: голова — Володимир Сенежак, заступники голови — Анна Дубас і Остап Олесницький, секретар — Евген Перейма. До Президії запрошено також д-ра Богдана Шебунчака.

При відкритті Зборів голова відділу Осип Труш пригадав що Відділ почав свою працю на основуючих зборах 27-го березня 1981 року, як відділ Комітету за Правопорядок в УККА. Коли ж цей Комітет 1-го жовтня 1983 року переформувався на Українську Американську Координаційну Раду, тоді і Відділ став відділом цієї Ради. Голова пригадав також основні принципи постави Ради в ситуації двох централь, а це уникання дублювання праці УККА, і співпраця з УККА у зовнішніх виступах. Згадав також про акцію за поєднання двох централь, але уважав, що акцію передчасною.

У своєму звіті уступаючий голова розповів про ініціятиву Відділу у створенні місцевого Відділу Комітету для вшанування жертв голоду 1932-33. Праця нашого Відділу цього Комітету привела до участи коло 400 осіб з цієї околиці в маніфестації у Вашінгтоні 2-го жовтня 1983 року. Багато з них їхали п'ятьма автобусами, які зорганізував Відділ. Від самого початку Відділ збирав вкладки, які вислано до централі в Ню Йорку.

Від екзекутиви УАКРади говорив д-р Б. Шебунчак. Він говорив про формування опозиції в УККА, почавши від IX Конгресу, розповів про XIII Конгрес і про розмови з Визвольним Фронтом відносно їхньої ролі в УККА. Також розповів про IУ СКВУ і про тепершні намагання „третьої сили". Бажав правдивої консолідації, але доки це не сталося, праця УАКРади повинна продовжуватися. Відділи є основою праці екзекутиви, вони мусять допомогти в праці бюра, яке вже працює. Дальше говорив про свою участь в зустрічах із членами Комітету Поневолених Народів у Вашінгтоні.

Відносно об'єднання УАКРади і УККА, д-р Шебунчак висловився за об'єднання, але на основі цілком нового статуту, який міг би взоруватися на статуті Комітету Українців Канади.

Присутній на Зборах Ігор Ольшанівський розповів про працю організації Американці в Обороні Людських Прав в Україні, зокрема про законопроєкт в Конгресі про створення комісії для вивчення причин і наслідків великого голоду 1932-33 років.

Нову Управу Відділу вибрано в складі: голова — Осип Труш, заступники голови — Петро Буняк, Вілліям Багрій, Орест Лисинецький, Юліян Баранюк; секретар — Лев Коленський; скарбник — Анна Дубас; пресовий референт — Евген Перейма; члени Управи — д-р Богдан Худьо, Іван Ориняк, Евген Саламаха, Віктор Кирейко, Мирослав Роговський, Дамян Ліщинський (зв'язковий з централею УАКР), Олександер Білевич; Контрольна комісія — Володимир Сенежак; Омелян Суховерський, Остап Олесницький.

ВЕЧІР ДРАЙ-ХМАРИ

Ню Йорк. — В суботу, 12-го травня ц.р., о год. 4-ій пополудні в Домі НТШ, при 63 Четверта авеню, відбудеться заходами Наукового Товариства ім. Шевченка „Вечір Драй-Хмари". Участь беруть: проф. Василь Лев — „Слово про неокласиків" Роберт Спеллер — „Чому я видрукував листи Драй-Хмари", Ігор Качуровський — „До 45-річчя смерти Драй-Хмари", проф. Оксана Ашер Драй-Хмара — „Спомини про Батька". Імпреза відкрита для українського громадянства.

УІТ підготовляє наукову конференцію про М. Грушевського

Торонто (УІТ). — З нагоди відзначення 50-ліття смерти найвизначнішого українського історика проф. Михайла Грушевського, Українське Історичне Товариство влаштовує наукову конференцію, яка відбудеться в суботу, 9-го червня ц.р. в Торонто в приміщенні Інституту св. Володимира. Конференція відбудеться під патронатом Наукової Ради при СКВУ, яка проголосила 1984 рік — роком М. Грушевського.

Конференція складається з двох сесій і зустрічі з громадянством. У першій частині програми беруть участь такі науковці: д-р Любомир Винар — „Вступне слово — Грушевськознавство — важлива ділянка українознавства"; д-р Марко Антонович (Монтреаль) — „Зв'язки Михайла Грушевського з Ол. Кониським"; д-р Олександер Домбровський (Ню Йорк) — „Інтерпретація М. Грушевського ранньо-історичного процесу на землях України"; д-р Теодор Мацьків (Акронський університет) — „Оцінка М. Грушевського гетьманування Івана Мазепи"; д-р Дмитро Штогрин (Иллинойський університет) — „Михайло Грушевський, як історик української літератури".

У другій частині конференції відбудеться панель на тему: Питання термінології історії України в суспільних науках на Заході й історична схема Грущевського. У панелі беруть участь (в поазбучному порядку) д-р Всеволод Ісаїв (Торонтонський університет), д-р Павло Магочий (Торонтонський університет), д-р Томасъ Приймак (Канадська наукова фундація), д-р Ігор Стебельський (Віндзорський університет), д-р Орест Субтельний (Йоркський університет). Модератором панелю є д-р Л. Винар (Кентський університет і голова Наукової Ради при СКВУ).

Під час пілвечірку, який влаштовує Товариство Прихильників УІТ в Торонто, відбудеться відзначення фундаторів „Українського Історика", на сторінках якого друкуються матеріяли про М. Грушевського у відділі „Грушевськіяна". Цією частиною проводитиме Ярослав Лаптута, голова Товариства. В організації конференції УІТ також одержано повну моральну підтримку від Торонтонського Відділу Комітету Українців Канади, а господарем конференції є Товариство Прихильників УІТ в Торонто.

Слід відзначити, що УІТ також проголосило 1984рік — роком М. Грушевського і є ініціятором наукової конференції, яка має відбутися у співпраці з іншими науковими установами під кінець 1984 року в Ню Йорку. Також УІТ підготовляє до друку збірку наукових праць М. Грушевського, спеціяльний збірник наукових статтей і матеріялів про М. Грушевського та інші видання.

Ґ. Гарт не здається

Клівленд. — Сенатор Гері Гарт другий з черги кандидат на президента від Демократичної партії що до кількости здобутих голосів і делеґатів, несподівано для багатьох політичних спостерігачів, а може й для нього самого, виграв передвибори в стейтах Огайо й Індіяні, перешкодивши тим самим колишньому віцепрезидентові Волтерові Мондейлеві вже тепер здобути потрібну для номінації кількість делеґатів (1,967).

В. Мондейл здобув натомість перемогу в Мериленді і Північній Каролайні, але сьогодні вже навіть керівники його передвиборчої кампанії сумніваються чи він зможе здобути до Конвенції, яка, як відомо, відбуватиметься в липні ц.р. в Сан Франсіско, таку кількість делеґатів, яка дозволила б йому, як кажуть спостерігачі, „замкнути коло передвиборів" з певністю, що він отримає номінацію на президента на самій Конвенції. Серед демократичних керівників говориться вже сьогодні про „цінних" делеґатів негритянського проповідника Джессі Джексона і є вже певні познаки, що провід Демократичної партії працюватиме в напрямі здобуття цих делеґатів для свого фаворизованого кандидата В. Мондейла.

Остаточна передвиборча розгра відбудеться однак на закінчення тяжкого процесу передвиборів 5-го червня, коли два великі відносно стейти, з імпонуючою кількістю голосів — Каліфорнія і Ню Джерзі — скажуть своє слово. Ґ. Гарт переконаний, що він, отримавши ще додаткову кількість делеґатів із згаданих стейтів і невтральних, може перемогти В. Мондейла на самій Конвенції. В кожному разі він не має наміру знімати своєї кандидатури ще перед Конвенцією, як цього хотіли деякі провідні демократи, мовляв, для добра і єдности партії.

Отже, В. Мондейл здобув досі 1,321 делеґатів, а Ґ. Гарт покищо 746, враховуючи, що він, як кажуть жартома кореспонденти, майже приступом взяв його рідне Кольорадо, здобувши там майже 87 відсотків усіх голосів. Його опоненти отримали там В. Мондейл 7, а Дж. Джексон 2 відсотки. В Огайо Гарт здобув 570,782 голосів (42 відсотки), Мондейл 549,822 голосів (40 відсотків) і Джексон 231,071 голосів (17 відсотків). Подібні, зближені до себе цифри були і в трьох інших стейтах.

В АМЕРИЦІ

ВЕТЕРАНИ В'ЄТНАМСЬКОЇ війни погодилися через своїх посередників на полюбовне полагодження їхньої судової справи проти хемічної компанії Дав та шістьох інших, які погодилися добровільно заплатити 180 мільйонів долярів відшкодування для тих колишніх вояків, які потерпіли фізично і психічно від цього трійливого газу званого „Айджент Орендж", що його широко застосовувала армія у боротьбі з комуністичними партизанами, особливо для випалювання непрохідних джунглів.

ДЖАН А. СВАН, КОЛИШНІЙ комішенер програми соціяльного забезпечення, яка включає також пенсіонерів, а тепер дорадник президента Ронала Реґена у справах політичного розвитку, заявив, що Президент не плянує вводити жадних змін у пенсійному пляні і програмі соціяльного забезпечення будь-коли — тепер під час тривання каденції його Адміністрації, чи пізніше, якщо буде переобраний на другу каденцію. Програма не потребує жадних змін, вона є в доброму стані тепер і такою вона залишиться принаймні до кінця цього століття. Як відомо, секретар Департаменту скарбу Доналд Ріґен заявив раніше, що Уряд ЗСА буде змушений в кінці 1980-их років покликати спеціяльну комісію для введення змін в соціяльну програму і відтягнення пенсій принаймні від тих осіб, доходи яких перевищають встановлений мінімум.

СЕНАТОР СТРОМ ТИРМОНД, якому минув 81 рік життя, кандидуватиме на шосту каденцію в Сенаті, заявили прихильники сенатора. Республіканський політик з Південної Каролайни заявив кореспондентам з цієї нагоди, що він почувається фізично і психічно дуже добре й має бажання далі служити чинно американському народові на відповідальному пості.

ГРУПА КОНСЕРВАТИВНИХ республіканців в Палаті Репрезентантів закликає демократів повернутися в політиці до їхнього первісного кореня поміркованого лібералізму, який в ґрунті речі треба вважати твердою антикомуністичною лінією, якщо його міряти політичною філософією колишніх демократичних президентів Геррі Трумена чи Джана Ф. Кеннеді. Такі коментарі в консервативних колах з'явились напередодні дебат в Палаті Репрезентантів про політику Адміністрації президента Роналда Реґена в Центральній Америці. Багато демократів, в тому числі спікер Палати Томас О'Нілл, опонують до цієї політики і не погоджуються на продовження фінансової допомоги для сальвадорських і нікараґуанських антикомуністів.

СЕКРЕТАР ДЕПАРТАМЕНТУ оборони Каспар Вайнберґер відлетів в понеділок, 7-го травня, на Далекий Схід, де він має в пляні відвідати Південну Корею, Японію, а може й інші країни, щоб там на місці з місцевими військовими і політичними лідерами обміркувати дальшу оборонну стратегію. Очевидно, К. Вайнберґер відкинув закиди Москви, що Адміністрація президента Роналда Реґена є у процесі творення „бльоку агресивних держав" Вашінґтон-Токіо-Сеуль, але призвався, що між відповідальними чинниками ведеться від деякого часу розмова про зміцнення оборони. Будучи в Південній Кореї Вайнберґер відвідає американські військові частини там стаціоновані, а в Токіо вестиме розмови на тему оборони Північносхідньої Азії.

КРАЙОВА РАДА транспортації і безпеки в повітрі, перевіривши кількадесять випадків летунських катастроф у приватному і військовому летунстві ствердила, що один із десятьох випадків був спричинений пілотами у крові яких знайдено пізніше певну дозу алькоголю. Рада домагатиметься заборони вжиття алькоголю пілотами, принаймні тоді, коли вони на службі.

МІЖ 10-МА ОСОБАМИ, які в Адміністрації президента Роналда Реґена, Конґресі і Суді займають найвищі і впливові пости вичислені: голова Федеральної ради валютних резерв Пол Вокер, спікер Палати Репрезентантів Томас О'Нілл, голова Верховного Суду Воррен Бирґер, лідер республіканської більшости в Сенаті сен. Говард Бейкер, секретар Департаменту оборони Каспар Вайнберґер, державний секретар Джордж Шулц, шеф персоналу Білого Дому Джеймс Бейкер і дорадник Президента Едвин Міс.

Приїзд Папи до Ґвінеї дав багато радости папуасам

Порт Морсбі, Папуа Нова Ґвінея. — Папа Іван Павло ІІ прибув у понеділок, 7-го травня, сюди, до цієї екзотичної країни з Кореї, щоб відзначити століття розвитку католицької віри тут, де одна третина населення є католиками, тобто один мільйон із трьох мільйонів населення цієї острівної тропічної країни, що лежить 400 миль на північний схід від Австралії.

Приїзд Папи зустріли папуаси з незвичайною радістю, бо для них він „Число один людина Христова". Для цих островитян, дійсних дітей природи, тубільців, які все ще ходять напівголі, носять спіднички з сухої трави, розмальовують свої обличчя різними барвами, а деякі мають прикраси, застромлені в носі, — цивілізація чужа в позитивному, не неґативному розумінні. Тому тут Папу не треба було так пильнувати від можливих терористів, як це було, наприклад, у дуже цивілізованій і індустріяльній Південній Кореї. До Папи могли наближатися зовсім вільно ці папуаси, разом з їхніми великими барабанами, і поліція та особиста охорона Папи зовсім безпечно приглядалася всім намаганням встановити близький контакт цих вірних з їхнім гостем, першим і єдиним Папою, що ступив на папуаську землю.

Після спонтанного і вільного привіту Папи на летовищі, де все таки дано в честь Папи 21 вистріл-салют з гармат, — по моторкаді Папи в його відкритому автомобілі вулицями містечка, у місцевому спортовому стадіоні Папа відслужив Службу Божу в мовах острова: моту, англійській „піджін" і в звичайній англійській. Цими трьома мовами розмовляє населення острова. Тубільчі ансамблі танцювали для Папи під час прийняття та самого Богослуження, а місцеві довбуші били в бубни з великого захоплення Папою і тим фактом, що він звеличив своїм приїздом їхню країну і цим самим дав непряме підтвердження ще раз їхній самостійності.

Країну Папуа її конституція характеризує як країну християнську. Історичний приїзд Папи сюди сприйняли всі папуасці за особисту до них ласку Католицької Церкви, що тут росте й розвивається. Сам Папа, серед багатьох сказаних милих слів до папуасів, особливо молився і закликав їх до священичих покликань, бо в Папуа на всіх 530 священиків лише 10 відсотків є священиками місцевого походження, і цей стан Папа хоче змінити.

Після кількох зупинок по всій Папуа Новій Ґвінеї і Богослужень на відкритому повітрі для сотень тисяч вірних, Папа у середу, 9-го травня, відлетів на один день до столиці Соломонових островів Гоніяри, а потім до Таїлянду, що є останньою його зупинкою в цій азійській подорожі.

На М. Каддафі вчинено замах

Тріполі, Лівія. — Контроверсійний лідер Лівії, якого дуже не люблять у Західньому світі, диктатор лівої орієнтації полковник Муаммар ель-Каддафі мав знову особливе щастя, бо врятувався від замаху на нього у вівторок, 8-го травня, тут, коли на його резиденцію, що насправді є військовими бараками, напали понад два десятки озброєних і вишколених командо. З схематичних покищо вісток з столиці Лівії, що їх передали західні дипломати та італійські журналісти, стаціоновані в Тріполі, відомо, що вірні Каддафі частини військової охорони тут звели кількагодинний справжній бій з нападаючими і в цих сутичках вбито всіх командо, що й підтвердила лівійська телевізійна мережа, показуючи ще увечорі у вівторок майже справжнє побойовище — скрізь розкидані по коридорах будівлі тіла замаховців.

На телевізійній мережі, щоб заспокоїти населення, показано було полковника Каддафі, що врятувався і цей раз, як вже десятки разів перед тим від атентатів на нього.

Згідно з даними італійського пресового агентства Анса, напад на резиденцію Каддафі розпочали командо, яких було від 20 до 30 осіб, у вівторок ракетами — гранатами та автоматичними кулеметами, о 7-ій годині ранку. Невідомо, чи сам Каддафі був у цей час у бараці-резиденції, що розташована в південній частині міста. Відповідальність за атаку взяла на себе анонімними телефонічними дзвінками до пресових бюр у Вашінґтоні й Лондоні повстанська група, що називає себе „Національним фронтом для врятування Лівії". Групу очолює Мохаммед Юсеф аль-Маґгаріяф, колишній дипломат. З причин безпеки не сказано, де він і його група проживають закордоном.

Сам Каддафі обвинуватив в нападі Британію і Судан.

В Квебеку вояк вбив три особи

Квебек. — У вівторок, 8-го травня ц.р. провінційний парлямент Квебеку був місцем несподіваної стрілянини, в якій загинуло три особи, а 13 було поранено.

Чотири з половиною години члени провінційного парляменту та журналісти, присутні в будинку, були під терором капраля канадської армії, що продістався до будинку з машиновим крісом і ширив паніку, заповідаючи, що прийшов, щоб вбивати. Вкінці, спеціяльно вишколені поліційні сили з Монтреалю роззброїли вояка та звільнили всіх, що були в будинку.

Як показується, 38-літній капраль Деніс Льортіє мав застереження до уряду Квебеку за його погану політику у відношенні до франкомовних канадських громадян. У спеціяльній накрученій на тасьмі „промові" призначеній для радіо він подав причини чому хотів повбивати членів уряду провінції Квебек. У висліді він вбив трьох працівників провінційного Парляменту, але нікого з його політичних провідників.

Відбудеться 21-ий З'їзд ОУА „Самопоміч"

Ню Йорк. — В суботу, 9-го червня ц.р., тут в Домі Українського Спортового Клюбу, при 122 Друга авеню (між 7 і 8 вулицями), відбудеться 21-ий звичайний загальний З'їзд Головної управи Об'єднання Українців в Америці „Самопоміч". З'їзд розпічнеться о год. 9:30 рано Богослужбами в церкві св. Юра при 7-ій вулиці і українській православній церкві Всіх Святих, 11-та вулиця Схід і 3-тя авеню. В пополудневих годинах передбачається вибір нової Головної управи. У З'їзді мають право участи обрані на зборах відділів делеґати. Теперішню президію ОУА „Самопоміч" очолюють радник Богдан Ластовецький — голова і інж. Лев Пришляк — секретар і касир.

СССР ВІДМОВЛЯЄТЬСЯ ВІД УЧАСТИ В ОЛІМПІЯДІ

Москва. — Совєтський Союз оголосив у вівторок, 8-го травня, що його спортові дружини й спортовці не братимуть участи в Олімпійських Іграх у Лос Анджелесі цього літа. В повідомленні з совєтського крайового олімпійського комітету сказано, що участь совєтських атлетів стала неможливою через „грубу зневагу" олімпійських ідеалів керівництвом З'єднаних Стейтів Америки. Зокрема і особливо це повідомлення, що його розповсюдило пресове агентство ТАСС, цитує пляни протисовєтських груп у ЗСА проводити на місцях в час Олімпіяди антисовєтські демонстрації, а американські власті відмовилися, мовляв, пообіцяти, що вони заборонять такі протести.

Совєтська постанова не брати участи в літній Олімпіяді в Лос Анджелесі викликала вислови жалю від американського Уряду, але в американських урядових колах в той сам час названо це потягнення совєтів „крикливою політичною акцією, для якої нема справжнього виправдання". Спеціялісти совєтських справ у Адміністрації Роналда Реґена кажуть, що, на їхню думку, це рішення Москви принаймні частково є відплатою за американський бойкот Олімпійських Ігрищ влітку 1980 року в Москві.

Також американські спортовці були заскочені і вражені відмовою Москви від участи в Олімпіяді і багато з них, запитані репортерами, висловлювали свій жаль з того приводу, бо без спортовців з СССР Олімпіяда не буде такою доброю, як з ними. Деякі коментатори факту відмови совєтських спортовців, — а правдоподібно за прикладом Москви відмовляться і спортовці з сателітних країн, — договорюються навіть до того, що якість змагань цього літа в Лос Анджелесі на Олімпіяді буде „драстично зменшена" через відсутність совєтської спортової групи, підкреслюючи, що бойкот американський чотири роки тому був своїм значенням без порівняння меншим ударом для Олімпійських Ігор тоді, як це є тепер, коли відмовляються приїхати московські спортовці. Деяких спортових журналістів, проте, дивує таке вчасне повідомлення про неучасть з Москви, бо реченець для зголошень є 2-го червня, а не три тижні наперед. Тому дехто в Америці в спортових колах сподівається, що Москва може змінити своє рішення і таки взяти участь в цьогорічній літній Олімпіяді. Є і інші поголоски, що СССР, наперекір Америці, зорганізує свої окремі „олімпійські ігри", і називають при цьому Болгарію, як евентуальне місце таких „відокремлених" олімпійських змагань.

У СВІТІ

СПРАВА КОМПЛЕКТУВАННЯ нового ливанського кабінету, оголошеного 30-го квітня, що буде складатися з 10 міністрів з усіх віровизнань і всіх політичних фракцій країни, під керівництвом Рашіда Карамі посунулася вперед, коли лідер шиїтів, що перше відмовлявся від участи в кабінеті, зголосив свою згоду бути в ньому. Нагіб Беррі, голова шиїтської міліції Амаль, погодився на міністерський портфель після того, як йому запропонували позицію державного міністра, в розпорядженні якого будуть справи південного Ливану і відбудови війною знищеної території. Н. Беррі, якому 45 років, відмовлявся перед тим від посту міністра, бо уважав йому запропоновані посади малозначущими. Він мав бути міністром справедливости і водних ресурсів.

СИЛЬНИЙ ЗЕМЛЕТРУС навідав Італію, струснувши центральною й південною її частинами тут з 20 разів, що спричинило смерть принаймні трьох осіб, перервало телефонну мережу, зупинило їзду потягів, а високі будинки хиталися, як „дерева від вітру". Принаймні 40 осіб було поранених в гористому селі на південь від Риму. Побоюються, що число поранених і взагалі потерпілих буде більше, як тільки прийдуть вістки з гористих околиць коло Риму, де розміщувався центр цього землетрусу.

ПРОКАЗА РОЗВИВАЄТЬСЯ з епідемічною швидкістю в Колонії, Мікронезія, на кільканадцяти островах, що перебувають під протекторатом З'єднаних Стейтів Америки. Нових випадків захворіння тут серед тубільного населення є тепер вдвічі більше, як у 1977 році, — ствердили американці працівники здоров'я. Разом зголошено 1,102 випадки захворінь проказою на всю кількість населення, що його тут є всього 100,000 осіб. Медичне й статистичне дослідження велося тут деякий час і закінчилося в січні цього року. Його вислідом заскочені американські власті тут і президент Федерації держав Мікронезії Тосіво Накаяма.

НЕСПОДІВАНО В ЛОНДОНІ виявлено досі невідому оперу Ґаетано Доніцетті під назвою „Елізавета", що пролежала 140 років від часу її написання. Ця опера належить до найбільш активного творчого періоду цього відомого італійського композитора. Тому тим більше її знахідка в пивниці відомого Ковент Ґардену, королівської опери, дивує знавців італійської опери взагалі, а прихильників творчости Доніцетті зокрема, бо звичайно так буває, що знаходяться невідомі речі малопопулярних композиторів, а тут йдеться про одного із чотирьох найбільш популярних творців італійської опери XIX століття, що ними є Верді, Россіні, Белліні, Доніцетті, автор ще 70 опер, що з них кілька ніколи не сходять зі сцени світових оперних театрів, написав цю знайдену тепер оперу поміж 1840 і 1844 роками. Приблизно половина її партитури — це переробка попередньої його опери з 1820 року. Такі переробки в тих часах були загально поширеними серед композиторів. Але інша половина партитури — це нові й невідомі в світі речі; тож знахідку уважається в музичних колах західнього світу особливо цінною. Над знайденою оперою вже працюють вчені музикологи і історики музики, а оперні театри намагатимуться поставити її незабаром на сцені, що стане великою подією в оперному світі.

УРЯД ПОЛЬЩІ ЗАСУДИВ шістьох осіб на невеликі терміни ув'язнення за смерть одного демонстранта, неповнолітнього прихильника „Солідарности", який помер після побиття в арешті в лікарні в 1983 році. Ґжеґош Пшемик помер у Варшаві рік тому від побоїв, які він дістав від двох санітарів амбулянсу. Два поліціянти також засуджені в цій самій справі, хоч їхня кара легша; а двох польських лікарів притягнено до судової відповідальности, бо вони не врятували життя побитото, не бажаючи „втручатися" в бійку. Засуд, передбачають, виноситиме три роки тюрми для санітарів і дещо менше поліціянтам. А загалом урядовий виступ начебто на захист члена чи то прихильника „Солідарности" свідчить про те, що польський уряд хоче назовні виглядати „справедливим".

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members: $7.50 — 6 months, $15.00 — 1 year. Change of address - $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:

"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $7.50 на 6-місяців, $15.00 — на рік. За кожну зміну адреси — $1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Християнство і його поступ у Кореї

Відвідини Південної Кореї Папою Іваном Павлом II минулого тижня звернули увагу світу на цю азійську країну, яка має поважне число християн. На 40 мільйонів населення одна четвертина, цебто понад 10 мільйонів, визнає себе християнами, а більшість з них належить до протестантських Церков під еґідою Світової Ради Церков. Між демонстрантами під час приїзду Папи були саме члени протестантських Церков.

Під впливом протестантських і католицьких Церков в Південній Кореї відбуваються час від часу протиурядові демонстрації, одначе ці протести ніколи не переходять міри чи пропорції загальнонаціональних релігійних рухів.

Західні спеціялісти церковних справ у Південній Кореї пояснюють відсутність більш масових церковних опозиційних рухів тим, що кожночасний південнокорейський уряд ставиться поблажливо до християнських Церков. З другого боку, як протестанти, так і католики уважають уряд Південної Кореї бастіоном проти комуністичної Північної Кореї, підпорядковуючись принципові, що демократію треба поширювати поміркованими кроками для збереження стабільности.

Тому антиурядові критики — протестанти і католики — твердять, що вони властиво не мають труднощів з урядом. Теперішній президент Південної Кореї Чун Ду Гван послабив дещо контролю над населенням, даючи більше політичних свобід людям, включно з більшою свободою слова, Наприклад, під теперішню пору немає в Південній Кореї ні одного релігійного активіста в тюрмі. Кілька тижнів тому уряд заарештував одного протестантського священика і двох університетських професорів, які не продумавши було прийняли в поспіху пропозиції Північної Кореї про з'єднання двох частин поділеної Кореї, очевидно, на комуністичній базі. Але, як видно, уряд Південної Кореї не хотів творити конфлікту, тому згаданих трьох осіб звільнив з ув'язнення без судової розправи.

Папа Іван Павло II мусів висловлюватися дуже обережно, щоб не образити господарів тут, говорячи про блага „свободи і демократії". Він закликав до „замирення" та плекання прав людини. Йому незручно було тільки „хвалити" Південну Корею, де насправді є мало демократії, але Папа розумів також вповні, що уряд в Сеулі є таким, як у цій ситуації він може бути. Але цей уряд, як і сам Папа, строго антикомуністичний.

Папа обмежився до похвал Південній Кореї за „творення нової нації з попелу", як теж він похвалив економічний поступ, додаючи, що „треба передусім принести більш гуманности та правдивої справедливости і миру, тобто ладу, під яким життя людини повинне бути священним і недоторканим".

У спільному комунікаті, який проголошено після виїзду Папи з Південної Кореї, сказано, між іншим, про потребу пошанування принципу відокремлення компетенцій Церкви від держави. Цю частину інтерпретують спеціялісти як пригадку, що Церква не повинна вмішуватися до політичних справ чи правління державою.

Під час своїх відвідин Папа Іван Павло II підніс 103 мучеників-корейців до стану святости, бо вони згинули як мученики за Христову віру. Між ними були три французькі єпископи і сім священиків-французів, а решта — корейці. Корейські католицькі джерела подають, що за останніх 100 років понад 10,000 корейських католиків загинуло мученичою смертю.

Хоч Папа Іван Павло II молився за християн у Північній Кореї, досі невідомо нічого про долю християн під комуністичним режимом. Були вістки, що в 1959 році комуністи „зліквідували" групу католиків у Пionґіяні й іншу групу в 1960 році у місті Вонсан. Деякі південнокорейські джерела подають, що в Північній Кореї є понад 50,000 католиків, але ніхто не знає про їхню долю, а навіть невідомо, скільки їх там ще живе.

ГУБЕРНАТОР АРІЗОНИ Брус Бейбитт покликав на допомогу вояків національної гвардії, щоб успокоїти страйкарів у двох місцевостях, які вже 10 місяців ведуть відкриту боротьбу проти Піпле Дадж компанії видобування міді, найбільшого продуцента цього продукту в ЗСА. Принаймні 11 осіб були заарештовані в неділю, 6-го травня, під час того, як товпа страйкарів в числі приблизно 400 осіб обкидали поліцію камінням й іншими предметами.

Володимир Левенець

ЧИ ТРЕБА МІНЯТИ АМЕРИКАНСЬКУ ЗОВНІШНЮ ПОЛІТИКУ?

Багато західніх політиків, зокрема в Західній Европі, ще далі, мабуть, за старою традицією, тяготіють до відновлення політики детанту і тіснішої політичної, а головно торговельної співпраці з комуно-московською імперією і її сателітами та роблять натиск на американський Уряд, що він повинен піти їхніми слідами, не зважаючи на експансивну політику кремлівських лідерів, яку тільки президент Роналд Реґен своєю дозброєневою тактикою зумів, принаймні на якийсь час, зупинити. Дійшло вже навіть до такого парадоксу, що в деяких европейських державах перестали вірити в об'єднану Европу під американським проводом і почали сумніватись в оборонну спроможність Північно-Атлантійського Оборонного Союзу (НАТО), який, на думку колишнього західньонімецького канцлера, а тепер голови Соціял-демократичної партії Віллі Брандта, не здібний вже сьогодні протиставитися модерно розбудованій силі держав Варшавського Пакту. Цікаво при тому відмітити, що замість думати про скріплення НАТО, про ефективну оборону Европи перед зазіханням Москви, деякі европейські держави підписують сепаратні договори з СССР, започатковуючи тим самим нову еру „европейської незалежности" від ЗСА.

Під теперішню пору головною темою розмов і писання в пресі є тема сепаратної „европейської політики", яка є згідна зі совєтськими політичними концепціями. Стоїть тепер навіть питання: чи З'єднані Стейти Америки взагалі можуть відіграти ще якусь важливу ролю в майбутньому плянуванні модерної політики в Европі і чи вони спроможні подати їй помічну руку в разі конечної потреби. Навіть нові американські нуклеарні ракети типу Першінґ -2 і крилаті, розміщені в деяких европейських країнах, не викликали позитивного враження у більшості населення, а радше навпаки, ліві і пацифістичні елементи зуміли змобілізувати велику ударну силу вулиці, яка пішла за їхніми гаслами на „барикади", щоб зупинити „похід американського імперіялізму" і, за словами того ж таки В. Брандта, прикоротити воєнну психозу створену вашінґтонською Адміністрацією президента Р. Реґена.

Не виключено, — кажуть деякі американські політичні аналітики, — що раніша політика ЗСА, зокрема в Азії і програна війна у В'єтнамі були безпосередніми причинами змін західньоевропейської політики на протязі останньої декади. Немає навіть сумніву, що війна у В'єтнамі виявила, що велика надпотуга не змогла виграти війни з третьорядною азійською державою, хай що її підтримували совєтські імперіялісти, які мали в Південній Азії свою мету, яка включала також пляни відродження американського ізоляціонізму та залишення на поталу Европи Америкою, яка, очевидно, дісталася б Москві без війни і без жадних спеціяльних зусиль.

Мріють детантські мрії також і деякі американські політичні діячі такі як, наприклад, проф. Джордж Кеннан, колишній амбасадор ЗСА в Москві і Београді, який ще сьогодні проповідує корисність співпраці з Москвою, якщо не на вершинах, то принаймні індивідуально між СССР і американськими організаціями і науковими установами та громадянами до того часу, поки, мовляв, не зміниться ситуація в світі, а політичні лідери не визнають конечности такої співпраці, без якої, на думку Кеннана, неможливо буде забезпечити миру у світі і виелімінувати війну, як засобу розв'язування непорозумінь між державами. „У мене, як політика і колишнього амбасадора в комуністичних державах, — відмітив Дж. Кеннан, залишається дуже сумне і прикре враження про пертрактації „нагорі" і нездібність розв'язувати конфліктні ситуації, які можна розв'язати тільки при обопільному порозумінні і згоді обидвох народів". У тому випадку Кеннан думав про ЗСА і СССР.

Ліберали ЗСА і Европи ввесь час намагаються доказати, що обидві системи — демократична і комуністична — здібні на певні „конструктивні зміни" і в цьому змислі треба продовжувати діялог Заходу зі Сходом. Тут треба відмітити існуючий на Заході дивний феномен. Американські і европейські ліберали ставляться з певним застереженням до власних урядів і їхньої політики, але рівночасно ставляться з довір'ям до брехливих газет і деклярацій комуно-московських ватажків і їхніх поплентачів у вільних країнах світу.

Між іншим Дж. Кеннан належить до цієї групи кількасот осіб, які підписали декларацію-апель до Уряду ЗСА, домагаючись ревізії системи оборони. Займаючи становище свого часу до розвитку подій у Польщі і постання там вільної робітничої профспілки „Солідарність" він заявляв, що „криза в Польщі може принести світові більше зла, як добра", стаючи тим самим в обороні статусу кво, тобто дальшого поневолення Москвою численних народів Східної Европи, тих,

Закінчення на ст. 4.

Мирон Сурмач

Засумуй бандуро!

Не можна ані слова сказати, ані письмом описати отого жалю, який відчули українські бандуристи-кобзарі з причини смерти бл. п. Григорія Китастого музичного маестра-диригента Української Капелі Бандуристів ім. Шевченка.

Тільки один раз я мав нагоду бути з ним довше, прислухуватись до його мови, бачити як то він диригував Капелею і навчав її співу. Це було на оселі ОДУМ в Аккорді, Н. Й., в серпні 1977 року.

Поїхав я там спеціяльно, щоб побути кілька днів між земляками із Великої України — з тих земель, де колись на них жили Тарас Шевченко, Іван Котляревський, Пантелеймон Куліш, Степан Руданський, залишивши українцям свою науку і слово. І не завівся, бо там мав я змогу послухати кілька високопатріотичних промов до дітей д-р Катерини Кохно, проф. Петра Гурського та інших.

Але найцікавіше таки було, коли приїхав всіма вичікуваний Григорій Китастий. Зараз зійшлися усі гості і бандуристи до одної більшої залі. І Григорій Китастий почав лекцію співу і гри на бандурі. Пісня „Нагадай, бандуро", а потім — найновіша композиція Китастого „Гомін степів" піднесли серед присутніх настрій до висот.

Мав я щастя мати при собі звукозаписувач, то й міг усе записати собі на стрічку. У мене є також записана розмова першої стрічі з Г. Китастим, коли він мене відвідав у книгарні „Сурма".

Щоб утривалити пам'ять про цього нашого чудового музиканта і диригента посилаю 100 долярів — 50 долярів на пам'ятник Григорія Китастого, а 50 долярів на музично-літературний журнал „Бандура".

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

ДЕМОКРАТИЧНА СИСТЕМА І ВИБОРИ

В щоденнику „Свобода" з датою 31-го березня ц. р. поміщено досить обширну статтю д-ра Юліяна Мовчана п. з. „'Плюси' і 'мінуси' американських виборів". В названій статті д-р Ю. Мовчан досить докладно розглядає і дає відповідну оцінку „плюсам" в американській виборчій системі, а зокрема досить, і то цілком слушно, акцентує увагу на такому „плюсові", як загальне право кожного громадянина голосувати при виборах. В цьому відношенні в ЗСА не має обмежень ані соціяльне походження ані соціяльне положення, ані релігійна приналежність, ані політичні переконання, а чи расове положення. Все це дуже позитивні ознаки виборчої системи, які автор названої статті високо оцінює. Але тут же починається „але", й на цьому саме „але" маємо бажання дещо подискутувати з шановним автором.

Перше „але" д-ра Ю. Мовчана, і що йому саме не подобається — це те, що нібито ж сам кандидат на ту чи іншу позицію висуває свою кандидатуру, тобто висуває сам себе. Але це тільки так здається, а насправді кандидата на ту чи іншу позицію, а зокрема на позицію президента ЗСА, висувають крайові комітети партій. Для прикладу наводимо особу Волтера Мондейла, якого Крайовий комітет Демократичної партії висунув кандидатом на президента. В інших країнах, які мають інші виборчі системи як є у Америці, на цьому можна було б й поставити крапку. Однак, коли мова про виборчу систему в ЗСА, то ця справа мається дещо інакше, а саме: на зборах, на яких висувалося кандидатів, деякі члени Крайового комітету Демократичної партії говорили, що В. Мондейл програє вибори на користь Республіканської партії, а тому хтось інший й кращий за В. Мондейла мусить бути висунутий кандидатом, щоб гарантувати перемогу демократам у виборах. І тут же на зборах Крайового комітету було висунуто більше кандидатів. Одначе при голосуванні вони програли. На підставі американської демократичної системи вони, однак не здаються, а йдуть до партійної маси, заявляючи, що вони є кращі і що вони, як будуть номіновані на кандидата, переможуть республіканського противника. Тож вони залишаються кандидатами, ідучи до передвиборів — на рішення членства партії. Ще до передвиборів, вони провадять виборчу кампанію, доводячи свою перевагу над кандидатом, що його висунув Крайовий комітет. Тут д-р Ю. Мовчан закидає таким кандидатам, буцім то вони займаються самореклямою. А як інакше, довести свою перевагу над конкурентом, висуненим Крайовим комітетом?

Після передвиборів лишається один кандидат на президента, цей, який здобув найбільше делеґатів партії на Конвенцію Демократичної партії, яка вибирає кандидата, що в загальних виборах буде змагатися з республіканським кандидатом. Одначе всі інші кандидати, які здобули менше делеґатів на Конвенцію, мають право дальше бути кандидатами на цій Конвенції. Остаточно лишається той кандидат на президента, що, отримав найбільше голосів на Конвенції. Часто буває, що виходить кандидатом той, якого Крайовий комітет не хотів, але його Крайовий комітет мусить прийняти, бо він дістав найбільше голосів на Конвенції. В цьому й є привілей

Закінчення на ст. 4.

Ольга Кузьмович

МІЙ СУСІДА — МАРКОНІ

Пізною зимою 1900 року на малій фармі у Бабилоні, віддаленому 50 миль від Ню Йорку, невідомий будівничий поставив скромну колибу, що була призначена для нікого іншого, як славного винахідника Ґульєльмо Марконі, що саме в 1901 році переслав перші бездротні вістки з Нової Фунляндії до Великобританії.

Колиба була призначена на те, щоб з неї Марконі передавав перші бездротні вістки зі суші до кораблів, що перепливали в поближжі. В таких часах треба було т. зв. „довгих хвиль" для порозуміння на далеку віддаль. Тому Марконі казав поставити біля колиби високий стовп, а побіч нього впустити в землю велику брилу цинку, щоб до неї прикріпити дроти. При допомозі такої антени та апаратів у колибі Марконі міг порозумітися з кораблями на віддаль 60-ти миль. Тому, що Марконі винаходами викликав велике зацікавлення, цю станцію тримали у великій таємниці, а зокрема стерегли всі апарати. Нікому чужому не можна було ввійти до колиби і тому так мало було відомо про перебування Марконі у Бабилоні. Коли, однак, уведено комунікацію на коротких хвилях, станція вже не була потрібна, а Марконі вибрався далі у світ.

Тридцять років колиба стояла опущена і в ній гралися сусідські діти, аж в 1930 році появилася в „Ню Йорк Таймсі" стаття про те, що в Бабилоні віднайдено першу надавчу станцію Марконі. Колибу забрали як історичну пам'ятку, а в 1958 році на її місці поставлено пропам'ятну таблицю з таким написом „Це — місце перших передавань телефону без дроту. У 1901 році Ґульєльмо Марконі вперше говорив з того місця із кораблями на повному морі".

У найсміливіших снах моєї молодости, коли ще в школі я вивчала ім'я славного на ввесь світ Ґ. Марконі, не мріяла про те, що із вікон своєї хати постійно читатиму напис на цій пропам'ятній таблиці, який говорив про те, що саме Марконі був колись моїм найближчим сусідом.

Однак доля судила, що хата в якій мені доводиться вже тридцять років проживати, є прямо поруч того славного місця. Тож встановленням таблиці саме біля нашої хати ми всі гордилися і показували їй усім тим, хто нас відвідував. Але по якомусь часі, однієї ночі, таблиця пропала і ми вже ніколи її більше не бачили.

Проте мешканці Бабилону не забули його, навпаки горді тією славою, що їм колись приніс Марконі, весною 1984 року влаштували в міському музеї одномісячну виставку, посвячену його праці та житті. Виставка, що її зорганізувало Міжнародне Товариство Марконі та Корпорація АР-СІ-ЕЙ, а підготував Смітсонський Інститут, після першого показу у Бабилоні, мандруватиме по цілій країні.

У формі великих таблиць, давніх світлин, написів і справжніх перших апаратів бездротної комунікації, що їх Марконі вживав у „бабилонській" колибі відвідувачі виставки могли побачити перебіг цілого життя і особливо праці Ґ. Марконі, а фотознімки сьогоднішніх полетів у простори, дали належне порівняння як далеко людство пішло у цій ділянці за останніх вісімдесят років.

Марконі від молодої людини цікавився радіотехнікою і, маючи заледве двадцять років, зробив перші свої досліди, пересилаючи бездротні вістки на віддаль однієї милі. Але щойно, коли він переїхав до Англії, отримав патент на застосування електромагнітних хвиль для бездротного зв'язку, після того, як на запрошення ЗСА приїхав тут, щоб передати перші журналістичні вістки бездротним способом із перебігу перегонів яхтів на океані. Подаючи 15 слів на хвилину до Лондону, Марконі відразу став американським героєм. Тож не диво, що йому в цій країні відкрилися можливості до дальших експериментів, а осідок маленького надморського містечка — Бабилону дав найкращу нагоду пробувати порозумітися з кораблями, що зовсім недалеко переїжджали в дорозі на повний океан. І так тут він побудував собі малу колибу, а біля неї першу телеграфічну станцію, з якої йому пощастило передавати вістки кораблям. Хоча Марконі на тому місці прожив лише один рік — але це був рік преважливої ваги для праці його життя, бо саме тут, у найближчому сусідстві моєї хати, він здав собі справу із того, що майбутнє порозуміння у світі лежить у розвої бездротного зв'язку. Кілька років після тієї зворотної точки у телекомунікації Ґ. Марконі отримав (в 1909 році) нагороду Нобеля із фізики. Дальші роки принесли багато поступу у цій ділянці і Марконі став світової слави винахідником, про якого вже нам і нашим дітям прийшлося вивчати у школі.

Теперішня виставка і приїзд до Бабилону доньки Марконі та інших відомих особистостей пригадали винахід і його перебування в нашому маленькому містечку. Протягом цілого місяця, коли виставка була відкрита для публіки, а зокрема в неділі, біля моєї хати зат-

Закінчення на ст. 4.

ІНТЕРВ'Ю З О. Д-РОМ І. ГРИНЬОХОМ

III.

Питання: Чого хотіла Українська Головна Визвольна Рада?

Відповідь: Не буду на цьому питанні зупинятися. Ті прагнення не були ні для кого в Україні таємницею. Не були вони засекречені або відомі тільки „вибранцям": Домагання УГВР схоплені в основоположних документах, зокрема у Плятформі. Всі ці документи були в Україні друковані в підпільних виданнях і обговорювані. За кордоном зібрано ці всі документи в „Літописі УПА", томи 8-9. Мав я щастя, як один із перших інформувати про ці справи тутешнє, вже в Америці, українське громадянство і новоприбулу еміграцію. Я об'їхав з доповідями багато осередків українських поселень — Ню Йорк, Філядельфію, Балтимор, Дітройт, Пітсбурґ, Торонто, Оттава, Вінніпеґ та інші. Ілюстрував я те все оригінальними документами з визвольної боротьби, аж до 1950 року. До речі, всі ці поїздки організував мені якраз Український Народний Союз. З вдячністю це згадую, особливо, вже покійних діячів Союзу, Мишугу і мого дорогого земляка Дмитра Галичина... Відчитав я тоді „Звернення Воюючої України до Братів поза межами України". І найцікавішим пережиттям для мене було те, що широкі кола українського суспільства раділи, співчували боротьбі свого народу, хоч були й скептики, які не вірили.

Відкрию вам ще щось: урядові кола у Вашінґтоні й Оттаві, чужі нам по крові, виявили більше розуміння в тодішній боротьбі, ніж дехто із братів-українців. З подібним феноменом невіри в творчі сили свого народу стрічаюся, на жаль, ще й сьогодні в наших світських, і в церковних колах. Часто думаю над цим феноменом, але не можу собі його пояснити. Може це тому, що ми, переживши багато лихого, вважаємо себе сіллю землі, все від себе починаємо і думаємо, що тільки ми маємо рацію. Можливо! Для мене сіллю української землі є і залишиться назавжди українська людина, зокрема її молоде покоління... Вибачаюся, що відходжу від теми, я тут говорю не як учитель, а як свідок прекрасних пережитих мною визвольних процесів, хоч незавершених ще наших визвольних змагань. А якщо вже конкретна мова про прагнення УГВР, буду вдячний, коли в цьому ювілейному році Сорокріччя УГВР, буде надруковано Плятформу й інші документи УГВР. Не дивлячися на них як на непорушну догму, це документи певного часу, в них стільки такого, що й сьогодні є актуальне.

Питання: Як керувала Українська Головна Визвольна Рада боротьбою в Україні? Чи можете дати кілька прикладів?

Відповідь: УГВР перейняла керівництво визвольною боротьбою в незвичайно тяжкі часи. Було це в липні 1944 року. Більшість українських земель була вже в руках большевиків. Треба було переходити на нові умови боротьби, з новим, хоч таким відомим окупантом. Треба було, щоб перекотилася навала і не завалила всього визвольного підпілля. Гітлерівська Німеччина поспішно залишала українські землі. Під Бродами розбита була українська Дивізія „Галичина". Її рештки, саме після створення УГВР, відступали на захід і на південь. Зустрічався я тоді на Самбірщині із старшинами і стрільцями цієї дивізії. Відчувався великий, неможливий описати трагізм невідомого завтра. Постанова Збору УГВР, що керівництво визвольною боротьбою залишається із своїм народом в Україні і буде продовжувати боротьбу, була промінчиком надії. Залишився для керування всією боротьбою голова Генерального Секретаріяту УГВР Роман Шухевич. Силою умов він мусів також виконувати функції секретаря військових справ УГВР, головного командира УПА і голова Проводу ОУН. Секретарем внутрішніх справ став Ростислав Волошин-Павленко, який водночас був одним із старшин УПА на Волині. Позичанюк став головою Пресово-Інформаційної служби. Почав виконувати також свої функції президента УГВР Осьмак-Гірняк. Від вояків УПА і від членів підпілля мені відомо, що президент УГВР проводив інспекції різних відділів УПА, промовляв до вояцтва тощо. Член УГВР, генеральний секретар зовнішніх справ Микола Лебедь дістав доручення виїхати закордон і там продовжувати свою започатковану ще 1943 року працю.

Я мав також доручення виїхати закордон з уваги на свою дотеперішню працю в секторі зовнішніх справ, але доки це було можливо, залишався в Україні та втримував живий зв'язок з частиною УПА-Захід-„Карпати".

У своєму слові на кладовищі в Бавнд Бруку я згадав про свято Різдва Пресвятої Богородиці в Старшинській школі УПА в лісах біля Рожанки Нижньої 21-го вересня 1944 року. Виїхали ми верхи з місця постою Командування УПА-Захід-„Карпати" і прибули пізно вночі на приходство о. Петра Левицького в Рожанці Нижній. До речі, о. Петро був моїм добрим товаришем ще з Духовної семінарії. На подвір'ї приходства чекало на нас біля 30 вершників стежі УПА, яку вислав командир Старшинської школи Поль (справжнє прізвище Польовий, член мельниківської ОУН).

У моєму почоті були шеф Штабу УПА Олекса Гасин, командир УПА-Захід-„Карпати", високі старшини УПА, між ними полковник Армії УНР Леонід Ступницький, у повній формі Армії УНР, та шеф Польової жандармерії УПА, прізвища якого не пригадую. Обидва останні були знаменитими вершниками. Я лише зачаровано дивився, як вони в швидкому темпі з'їхали згори біля Рожанки Нижньої, залишаючи нас позаду. Полковник Гасин, на маленькому гуцульському конику, і я за ним, на спокійній, у мадярів десь забраній кобилі. Ми таки здорово намучилися, поки опинилися перед селом. На подвір'ї я ледве зліз з коняки.

Моє колись покалічене коліно зіштивніло. Щастя, що була ніч, і стрілець УПА, який притримував коняку, правдоподібно не спостеріг, як я мучився, злізаючи з сідла. Коли нарешті я став на землю, цей стрілець зі стежі УПА, виструнчившися передо мною, зголосив, що є до моїх послуг. Та сталося щось, чого я не міг передбачити. Стрілець ахнув і зі здивуванням тихо сказав: „Ах, та це наш отець...". Усі ми мали свої „псевда", він мене „розконспірував". Я його не пізнав і попросив, щоб сказав, хто він. Він відповів: „Я Демчук зі Станина". Пригадав я собі його, як він був малим хлопцем, юнаком, його родина була з

Закінчення на ст. 4.

У річницю смерти св.п. проф. П. Шумовського

Сумно згадати, що вже минув рік від дня смерти невтомного працівника на полі всесвітньої науки та рідкої спеціяльности в ділянках зоотехніки, біології, ветеринарії та агрономічних наук проф. д-ра Павла Федоровича Шумовського.

Павло Федорович походив з відомої традиційної української священицької родини на Волині та Поділлі. Народився він в селі Мирогоща біля міста Дубно на Волині, де й закінчив місцеву гімназію зі срібною медаллю. Під час Першої світової війни він перебував на західньому фронті у російській армії, як вільно зголошений, у відділі кінної артилерії, командиром котрої був його старший брат, також відомий український діяч св.п. інж. Арсен Шумовський, і які перебували тоді в місцевостях біля Чорткова і Теребовлі. П. Шумовський, бувши військовим, заслужив відповідні нагороди. Після закінчення війни він переїхав до Києва, де навчався на агрономічному факультеті Київського університету, переживаючи тоді гетьманщину і різні зміни влади. Сл.п. міністер проф. Дмитро Дорошенко прийняв до себе на помешкання братів Павла і Петра. Вони, живучи там, охороняли та опікувались багатою, чудовою бібліотекою проф. Д. Дорошенка, з якої і самі користали для свого знання і праць. Там у Павла Федоровича і виховався щирий національний дух і політичні погляди та переконання.

Наступ большевиків, кінець Гетьманщини та УНР, змусили братів Павла та Петра Шумовських залишити університетські студії у Києві та повернутися на свою рідну Волинь. Тут вони разом з братом Арсеном зайнялись українізацією та усвідомленням національним і політичним односельчан у селі Мирогоща та сусідніх, проваджучи разом із прибувшими вже імігрантами і втікачами від большевицької навали, проф. Дорошенком, колишніми старшинами УНР та іншими.

З приходом польської влади трудно було комусь із православних українців, та ще й сину священика, вступити на студії в університет у Польщі, і тому Павло та його менший брат Петро, перейшовши кордон, студіювали в Німеччині. Павло закінчив у Берлінському університеті агрономію та ветеринарію, а Петро — медичний факультет в місті Кілю. Надзвичайно тяжким було навчання і життя обох братів в той час. Неможливо було матеріяльно допомогти їм моєму батькові, старому протоієрею, бо грошей не можно було до Німеччині пересилати, тому брати Павло з Петром працювали в копальнях вугілля, на цегельні та в інших місцях, тяжко заробляючи гріш на освіту. Бог їм поміг, і вони, закінчивши студії, повернулись до Польщі, де отримали горожанство та нострифікували свої дипломи в Краківському університеті.

Павло нарешті дістав працю головного агронома в маєтках князя Радзивіла по годівлі коней та худоби. Були пропозиції різні до інших місць праці по фаху, бо всі цінили його освіту і його знання.

Не до сподоби була Павлу монотонна праця агронома на провінції, біля Новгрудка в маєтках князя Родзивіла, і він був прийнятий як асистент у проф. Ростафінського, відомого зоотехніка і біолога в Вищій Господарській школі Варшавського університету в Варшаві, де працював майже до 1939 року і де написав знаменитий твір про „червоне бидло" в Польщі. За цю наукову працю і отримав П. Шумовський диплом доктора. З цієї школи його часто посилали на міжнародні конгреси в інші країни, на різні виставки агрономічні, тощо, і всюди він виголошував фахові реферати та публікував свої поважні наукові праці різними мовами. Перед самою війною Польщі з Німеччиною він був призначений професором в Дубляни біля Львова і зараз же став ректором тієї найвищої агрономічної школи. Оцінюючи наукові труди і знання його, совєтський уряд 1940 року вислав Павла Федоровича із проф. Панчишином, Колессою та іншими визначними науковцями й діячами, до Москви та Києва на науковий з'їзд та агрономічну всесоюзну виставку, де він познайомився з багатьма земляками науковцями з різних галузів науки. За німецької окупації Павло, працюючи в своїй школі, був ще до того й головою рільничої палати у Львові та не відставав від своїх колег-земляків в політичному і національному житті, а головне у збройному спротиві окупантам і брав активну участь як член Головної Ради УПА, УГВР та згодом належав до ЗПУ ГВР.

Під час евакуації перебував проф. П. Шумовський в Німеччині, Австрії і, нарешті, переїхав до своєї сестри Олександри Гораін, що була відомою оперною співачкою і професором музики у Парижі та першою організаторкою Української школи там.

У Парижі Павла Федоровича з пошаною, як відомого науковця, прийняла вища школа ветеринарна в Альфортвілі біля Парижу, де він продовжував свої студії над консервацією, замороженням сперми та штучним запліднениям і гібридизацією тварин. Він був спеціялістом особливо щодо оцінки кінських рас, їх плодовитости, гормонів, і ним законсервовані та виготовлені сперми запліднення розсилались до Індії, Африки та інших країни світу, а власники расових коней часто радились з ним щодо купівлі їх і вживання для вистігів. В цій галузі він написав багато друкованих праць різними мовами та збагатив всесвітню науку. Понад 365 фахових наукових праць різними мовами вийшли з друку під його іменем, чи то цілком самостійних окремих брошур, книжок, чи статтей, поміщених в різних наукових журналах в різних країнах світу. Найбільш відзначився Павло Шумовський своїм спостереженням і кольоровим фільмом розвою ембріо і курчати в яйці від самого зародку аж до вилуплення. З цим фільмом та доповідлю про розвій ембріо запрошували його численні країни та конгреси. За час своєї наукової праці він об'їздив всю Европу, Японію та інші країни світу і скрізь брав активну участь у міжнародних конгресах по зоотехніці, біології, ветеринарії тощо, виголошуючи наукові доповіді різними мовами та висвітлюючи фільми.

На багатьох конгресах проф. Шумовський дістав почесні дипломи і його скрізь радо вітали. Так, наприклад, на останніх міжнародних конґресах перед своїм тяжким занедужанням і смертю побував він на конґресі в Ізраїлі (Тель Авів) в травні 1968 року; в Мілані в 1974 році та в інших містах. Побував він і в Києві на міжнародному конгресі по зоотехніці і птахівництву, де мав великий успіх, а його доповідь, що була виголошена ним французькою мовою була негайно перекладена українською мовою, видрукована та роздана всім членам конгресу. Перебуваючи в Києві і оглядаючи це чудове місто, він відвідав також Українську Академію Наук, рільничу палату її та багато інших наукових інституцій і музеїв та, безумовно, святі місця: св. Софію, Печерську Лавру і Катедру св. Андрія. Між іншим, зустрівся він із директором рільничої палати проф. Я. Германюком, колишнім моїм учнем з Рівенської гімназії, з директором Інституту Академії Наук І.К. Білодідом, з іншими визначними науковцями України.

Св. п. проф. П.Ф. Шумовський залишив і отримані ним відзначення наукові „Chevalier de l'Ordredu Merite Agricole" і „Diplome de Medaille de Vermeil" золоту медаль від Французької Академії Наук; спеціяльні дипломи з Ізраеля „Diploma of YI World Congress on the Fertility and Sterility", „Diploma Societe italiana per Progresso della Zootecnica Milano) та багато інших наукових відзначень.

Проф. П. Шумовський був дійсним членом НТШ від 1950 року; міжнародної Вільної Академії Наук в Парижі від 1952 року; почесним членом Королівського гінекологічного товариства Бельгії від 1962 року; членом і основоположником Французького зоотехнічного товариства від 1951 року; почесним членом Союзу Американського Українського Ветеринарного і Медечного Товариств від 1950 року та інших наукових інституцій світу.

Перебуваючи постійно в Парижі від 1945 року Павло Ф. Шумовський не забував і своїх громадських національних та релігійних обов'язків. Він був довший час директором Головної Ради Українського Музею і Архіву ім. Симона Петлюри і щиро та віддано працював для цього музею. Був він вірним сином УАПЦ, правним оборонцем її перед Вселенським Патріярхом Афінагором і французькою владою та іншими церквами. Дістав „Грамоту" за пожертви на будову церкви в Парижі св. Симона та брав активну учсть у Соборах УАПЦ Европи, що відбувались в Парижі, а в помешканні своєї сестри Олександри завжди був у товаристві св.п. пані Петлюрової, генерала Удовиченка, Созонтова, Плевако та іншої еліти нашої старої іміграції та сучасних відомих співаків Міро-Скалі, п. Дольницького й інших, що частенько зустрічались і були джерелом національної гордости і праці. По характеру був скромний і веселий, товариський, але цілковито відданий науковій праці за якою сидів дні і ночі чи то в своїй лабораторії, чи то ночами у себе вдома. Не виконав, однак, заповіту і прохань своєї матері і помер таки старим неодруженим, обтяжений страшною недугою, сліпотою (гляв комою), та іншими старчими недугами. Постійно піклувалась ним і доглядала, як дитину, старша сестра Олександра Гораін-Шумовська.

Помер П.Ф. Шумовський 27-го січня 1983 року в Парижі на 84-му році життя, а 30-го січня відбулись урочисті похорони, які очолив рідний брат проф. д-ра Павла Шумовського о. митрат професор Юрій Ф. Шумовський з о. настоятелем церкви св. Симона в Парижі, при співі повного хору під диригуванням паніматки О. Вишневської, у присутності численної української громади та науковців, від котрих над могилою промовляв проф. Жуковський та інші представники українських установ.

Залишив Покійний у смутку сестру О. Гораін, Анастасію, 97 літ в Україні, рідного брата д-ра Юрія, родини Стебельських, Гошовських та Дорка Шумовського, численні вінки яких вкрили його скромну могилу і гріб

Отець д-р Ю. Шумовський

Вісті із Ст. Пітерсбургу

Українська громада у Ст. Пітербурзі, Фльорида, відсвяткувала цього року роковини найбільшого сина нашої батьківщини, борця за волю України, оборонця людських прав та непереверщеного генія Тараса Шевченка багатолюдною імпрезою. Присутніх було понад 300 осіб.

У неділю, 18-го березня ц.р., відбулася заходом Українсько-Американського Товариства святочна академія у великій залі української католицької церкви. Іван Когут, голова Українсько-Американського Товариства, привітав всіх присутніх, а зокрема гостей.

Академію розпочато американським гимном, який проспівала Христина Панчук у фортепіяновому супроводі проф. Омельського. Добре опрацьовану доповідь виголосив д-р Євген Рослицький з Лондону, Онтаріо. Він порівняв нашого великого поета і борця за волю України з великими мужами інших народів, підкреслив його велич і заслуги для нашого народу. Присутні нагородили його довготривалими оплесками.

Хор „Україна" у фортепіяновому супроводі проф. Омельського виконав „Заповіт" і „Думи мої, думи". Молоденька Лада Рослицька з великим чуттям і добірною українською мовою виголосила поему „Розрита могила", а Олег Рослицький захопив присутніх деклямацією „Гамалія". Лада і Олег — це діти д-ра Рослицького, і як докторові, так і його дружині належиться велике признання, що так гарно виховують своїх дітей у любові до рідної України. Проф. Омельський виконав майстерно свою власну композицію на тему українських пісень.

Мелодеклямація „Тополя" у виконанні Люсі Арвін у фортепіяновому супроводі зробила на присутніх глибоке враження.

Академію закінчено українським національним гимном, який проспівали всі присутні.

Наступного дня у понеділок, 19-го березня, заходом того ж Товариства відбувся Авторський вечір д-ра Є. Рослицького, автора перекладу з польської мови життєписного роману Єжи Єнджеєвіча „Українські ночі або родовід генія". В одногодинній розповіді д-р Рослицький розказав про свою працю над перекладом, як також про своє знайомство з Єнджеєвічем. Повертаючись із Москви, де він брав участь у міжнародній науковій конференції мікробіологів, д-р Рослицький задержався у Варшаві, де припадково знайшов книжку відомого польського письменника Є. Єнджеєвіча „Ноце Українське альбо Родовуд Ґеніюша". Прочитавши цю книжку, він вирішив перекласти її українською мовою. Нав'язав контакт з автором, який був дуже захоплений пляном д-ра Рослицького.

Щоб приспішити видання перекладу Єнджеєвіч навіть зрезигнував з авторського гонорару, бо дуже хотів бачити українське видання. У розмові з д-ром Рослицьким Єнджеєвіч сказав: „Я є польський патріот, але уважаю, що без вільної України не буде вільної Польщі". „Україну люблю, мої молоді роки провів я на її землі". На жаль, не судилося йому побачити появу українського перекладу, помер він у 1975 році. Друге видання у Польщі вже вичерпане і дружина Єнджеєвіча плянує третє видання „Українських Ночей".

Український переклад д-ра Рослицького появився у Канаді в 1980 році при видатній фінансовій допомозі канадського уряду. Після доповіді д-р Рослицький відповідав на численні запитання слухачів. Вечір закінчився деклямаціями дітей д-ра Рослицького. Десятилітній Олег продеклямував з чуттям поему Шевченка „Суботів", а восьмилітня Лада проказала „Три Шляхи", за що присутні нагородили обоїх рясними оплесками. Вечір закрив голова Українсько-Американського Товариства Іван Когут, дякуючи д-рові Рослицькому і його дітям за їх участь у вечорі, який надовго залишиться у пам'яті української громади у Ст. Пітербурзі.

М. В.

ІМПРЕЗА СУА В ҐАРТФОРДІ

Гартфорд, Конн. — 93-ій Відділ СУА запрошує громадян цього міста і околиці на імпрезу для вшанування 100-ліття українського жіночого руху, що відбудеться в п'ятницю, 8-го червня, в церковній залі при українській католицькій церкві св. Михаїла. Початок імпрези після Молебня, що почнеться о год. 7-ій вечора.

ПРОВАДИТЬ РЕДАКЦІЮ

В статті „Едмонтон, клаптик України в Канаді" Мирона Утриска прошу спростувати неправильний факт, який був поданий. П. Утриско написав: „редакцію ‚Українських Вістей' провадить Христина Шерман при помочі Ю. Левицького, сина відомого маляра і графіка Мирона Левицького". Поперше, ім'я повинно було бути подане як М. Левицького, не Ю. Подруге, я проваджу і редакцію і адміністрацію „Українських Вістей". Х. Шерман є моєю помічницею. — Марко Левицький.

З ІНДІЇ ПОВІДОМЛЯЮТЬ, що в провінції Вест Бенгаль 1,000 осіб, переважно дітей, померло від дизентирії. Міністер здоров'я в Ню Делі, Б. Шанкарананд, заявив, що 20,780 осіб хворіє на дизентерію відколи ця пошесть навістила провінцію при кінці березня ц.р.. Медичні спеціялісти твердять, що пошесть постала в наслідок вживання непрочищеної води із всякими бактеріями.

СЕРЕДНЬОЗАХІДНІ стейти знову навістили торнада і дощові бурі получені з громовицями і градом. В Кентакі, наприклад, випав такий великий град, завбільшки гольфових бальончиків і знищив овочеві дерева, ранні посіви, городину і всяку зелень. Торнада нанесли великих шкод в місцевостях Лондон і Гласков в стейті Кентакі. Бурі бушували в Оклагомі, Аркенсо, Кензасі, Мізурі, Північній Каролайні, Західній Вірджінії та інших стейтах.

У глибокому жалі й смутку повідомляємо,
що 27-го квітня 1984 р. упокоївся в Бозі в Клівленді, Огайо
на 92-му році життя,
наш Найдорожчий ТАТО й ДІДУСЬ

св. п. проф.

ІВАН БУРДА

учитель середніх шкіл в Познані й Сєрадзу, Польща, в Городку б. Львова, й української приватної гімназії в Інсбруку, Австрія, інспектор Рідної Школи в Клівленді.

ПОХОРОННА СЛУЖБА БОЖА відбулася 30-го квітня 1984 р. у церкві св. Петра й Павла, опісля ПОХОРОН на цвинтарі св. Петра й Павла в Клівленді, Огайо.

Горем прибиті:
син — ПЛЯТОН з дружиною ЛОРЕТОЮ
і внуками: ЛІДОЮ й ВІКТОРОМ
донька — ІРЕНА з мужем ДАНОЮ й внуками:
ЮЛІЄЮ, ДАНОЮ й ГРИГОРІЄМ
шваґерки:
ЄВГЕНІЯ МЕЛЬНИК з сином ЯРОСЛАВОМ
й МАРІЯ ЛУЦИШИН

Ділимося сумною вісткою
з Рідними, Приятелями і Знайомими,
що 7-го травня 1984 р., відійшла у Вічність
на 88-му році життя
наша Найдорожча МАМА І БАБУНЯ

бл. п.

Марія Марфа Білецька

ПАРАСТАС в четвер, 10-го травня 1984 р., о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні Christy Funeral Home, 1 W. Broad Street, Millville, N.J.

ПОХОРОН у п'ятницю, 11-го травня 1984 р. з того ж заведення до української православної церкви св. Петра і Павла, Center Grove Rd., Millville, N.J., о год. 9-ій ранку, а опісля на український православний цвинтар церкви св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж., коло 2-ої год. дня.

В глибокому смутку:
дочка — НІНА КУЙДИЧ з мужем ІВАНОМ
внуки — НАТАЛІЯ І РОМАН

З Волі Всевишнього відійшов у Вічність
2-го травня 1984 р., на 79-му році життя
наш Дорогий МУЖ, ТАТО І ДІДО

бл. п.

Володимир Хоміцький

член УНСоюзу 361-го Відділу Т-ва „Дністер" в Ню Йорку.

В глибокому смутку залишені:
дружина — АННА
донька — СТЕФАНІЯ
2 сини — ЕВГЕН і ДЕНИС
внук — ЕВГЕН
Ближча і дальша Родина в Америці й Україні

ПОХОРОН відбувся 4-го травня 1984 р. на цвинтарі св. Духа в Гемптонбурґу, Н. Й.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Український Хор „ДУМКА"
в Ню Йорку, Н. Й.

ділиться сумною вісткою зі своїм Членством,
Прихильниками і цілою Українською
Громадою, що 17-го квітня 1984 р.
у Ню Йорку, упокоївся в Бозі

бл. п. інж.

ВАСИЛЬ ЯКИМЧУК

кол. член Хору, баритон-соліст та кол. член Управи Хору.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Родині Покійного найщиріші співчуття складають

Управа і Члени хору „Думка"

УПРАВА УКРАЇНСЬКОГО ІСТОРИЧНОГО ТОВАРИСТВА

ділиться з Членами Товариства і Громадянством
сумною вісткою, що 25-го квітня 1984 р.
відійшов у Вічність

бл. п. проф. д-р

Іван Лисяк-Рудницький

дійсний член УІТ та співробітник „Українського Історика"

Родині Покійного висловлюємо глибоке співчуття.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Крайова Пластова Старшина і Крайова Пластова Рада

в глибокім смутку повідомляють Пластову Родину в США,
що 28-го квітня 1984 р. з Волі Всевишнього відійшов у Вічність

бл. п. інж.

ОРЕСТ КЛЮФАС

ДОБРОДІЙ ПЛАСТУ

Вельмишановній Пані Оксані Клюфас — дружині Покійного, синам Юрієві і Константинові
і усій Родині складаємо наші глибокі співчуття.

пл. сен. ЕВСТАХІЯ ГОЙДИШ
голова КПСтаршини

пл. сен. ІГОР СОХАН
голова КПРади

Об'єднання Українських Лісників
і Деревників

ділиться сумною вісткою, що в понеділок, 7-го травня 1984 р.
відійшов у Вічність на 85-му році життя

бл. п. інж.-лісник

Анатолій Ґудзовський

ПАНАХИДА в п'ятницю, 11-го травня 1984 р., о год. 6-ій веч. в похоронному заведенні П. Яреми в Ню Йорку.

ПОХОРОН в суботу, 12-го травня 1984 р. на українському православному цвинтарі св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Ню Джерзі.

Дружині п-і Олі і Дітям засипаємо глибоке співчуття.

Управа і Члени ОБУЛІД-у

Ділимося сумною вісткою
з Рідними, Приятелями і Знайомими,
що дня 7-го травня 1984 р. відійшов від нас
на 85-му році життя
наш Найдорожчий МУЖ І БАТЬКО

бл. п. інж.

Анатолій Ґудзовський

ПАНАХИДА в п'ятницю, 11-го травня 1984 р., о год. 6-ій веч. в похоронному заведенні П. Яреми в Ню Йорку.

ПОХОРОН в суботу, 12-го травня 1984 р. на українському православному цвинтарі св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Ню Джерзі.

Горем прибиті:
дружина — ОЛЬГА
син — ЮРІЙ
донька — ОЛЬГА
та ближча і дальша Родина

Інтерв'ю...

Закінчення зі ст. 2.

моєю посвоячені. Ми обнялися і розцілувалися, а він далі оповідав: „Завтра складаю присягу, отримую підстаршинський ступінь, — а тоді... Прошу отця, які ми раді, всюди в околиці з'явилися великі оголошення про створення УГВР, розкидано летючки великого формату. Ми всі читали Універсал. Як ми тішимося..." Пам'ятаю цього молодого юнака — воїна УПА. Таких, як він, загинуло багато за Україну. Тисячі... Збудив я опівночі свого друга о. Петра і просив, щоб на свято відслужив Св Літургію в Старшинській школі, куди його довезуть стрільці УПА.

(Продовження буде)

Чи треба...

Закінчення зі ст. 2.

що попали в неволю скоріше і тих, яких така доля стрінула після Другої світової війни.

Афганістан був для Заходу своєрідним несподіваним і дуже небажаним для лібералів шоком, який спричинив деяку зміну закордонної політики ЗСА у відношенні до СССР, але окупація свободолюбного народу совєтською армією не переконала лібералів і пацифістів, які і в цьому випадку шукали виправдання для совєтських експансіоністів і незадовго після інвазії вони старалися знаходити шляхи для привернення детанту і скерування політики Заходу на старі шляхи співпраці з комуністичною імперією.

На жаль, стан рішучости, стан глибших студій совєтського імперіялізму довго не тривав. Сьогодні, навіть деякі політичні дорадники президента Р. Регена вважають, що почерез переговори, толерантність до совєтської системи, промовчування злочинів Москви, визнання існуючого стану, навіть резиґнація з пляну розміщення американських ракет в Европі — можна з СССР якось співпрацювати і навіть добитись редукції міжконтинентальних нуклеарних ракет. Усе це ілюзії і тільки на конто теперішнього Президента ЗСА і його найближчих співробітників треба буде записати те, що він, не зважаючи на спротив, поставив американську політику більш-менш на реальну базу, бо тільки з цих позицій можна буде розбудувати далекоперспективну політику супроти СССР з врахуванням аспірацій поневолених народів, бо сьогодні замало є тільки говорити про порушення прав людини в СССР чи інших комуністичних країнах, треба прийняти концепцію розбиття комуномосковської імперії шляхом національних революцій і творити для цього відповідну політичну і моральну базу. Отже, без сумніву, треба міняти американську зовнішню політику, іншої бо і кращої альтернативи під теперішню пору немає. Цього не можна осягнути завтра. Сили спротиву на Сході треба зміцнювати постепенно, але систематично, бо невтралітетом, а тим більше капітуляцією демократії не оброниш.

ВЕЛИКОДНЄ СВЯЧЕНЕ В ІСТПОРТІ

Істпорт, Н. Й. — Українська православна парафія Святої Марії влаштовує тут в неділю, 20-го травня ц.р., о год. 5-ій по полудні в церковній залі, при Олд Монток дорозі, традиційне Великоднє Свячене з відповідними стравами і програмою. Вступи 8,50 від дорослих і 4 доляри від дітей до 12-го року життя. Ближчі інформації можна отримати, телефонуючи на число: (516) 325-0988.

У п'яту річницю смерти Юліяна Ревая

Ню Йорк, Н. Й. (ПЮС-КДЦ). — 30 квітня ц. р. минуло п'ять років від смерти Юліяна Ревая, колишнього прем'єра уряду Карпато-Української Республіки, відомого українського політичного, культурно-освітнього й суспільно-громадського діяча.

Юліян Ревай народився в родині народного учителя і сам закінчив учительську семінарію та по фаху був учителем на Закарпатті. Але вже зарання у своїй кар'єрі став він крайовим інспектором елементарного шкільництва і з тієї позиції унапрямлював розвиток українського шкільництва на всій території Підкарпатської Руси. Щойно після його відходу з цієї позиції до чехо-словацького парляменту в Празі в 1935 році москвофілам вдалося здобувати у шкільництві деякі позиції.

Юліян Ревай, поруч о. Августина Волошина, був найплодовитішим автором шкільних підручників на Закарпатті. Він розбудовував бібліотеки при народних школах і впливав на сільських учителів, щоб вони заохочували не лише шкільну молодь, але й старших громадян читати книжки. Будучи Верховним Пластуном на Закарпатті, з позиції крайового шкільного інспектора він підтримував організацію Пласту, а зокрема видавання і поширювання журналу „Пластун". Одночасно він підтримував такі журнали для молоді як „Віночок для підкарпатських діточок", „Наш Рідний Край", „Пчілку" та інші.

До чехо-словацького парляменту він був вибраний з рамени соціял-демократичної партії, орган якої в Ужгороді п. н. „Вперед" виходив українською літературною мовою фонетичним правописом (що було ще рідкістю). В Празі змагав він за соціяльно-економічне піднесення населення Закарпаття за покращення соціяльної опіки, а зокрема за розвиток освіти молоді на всіх щаблях шкільництва. Поза тим, він постійно змагав за введення автономії в Карпатській Україні в дусі гарантії мирової конференції з 1919 року та конституції Чехо-Словацької Республіки. Тому то й був він одним із творців першого автономного уряду Підкарпатської Руси-Карпатської України, що був створений 8-го жовтня 1938 року.

Великою заслугою Юліяна Ревая було зорганізування Крайового учительського хору в Ужгороді під мистецьким керівництвом проф Олекси Приходька, який плекав мистецтво хорового співу й ширив українську музичну культуру. Був він також у проводі товариства „Просвіта", як і багато років очолював Учительську Громаду, яка об'єднувала національне свідоме українське учительство, з яким конкурували учителі-москвофіли.

У державному будівництві в Карпатській Україні був найенерґійнішим членом уряду й, зокрема, утримував контакт із членами федерального уряду в Празі, якого він, разом з іншими міністрами Карпатської України, був повноправним членом. Мав він нелегке завдання очолювати міністерство господарства і соціяльної опіки, бо треба знати, що Карпато-Українська Держава втратила була майже всі родючі землі з хлібними маґазинами.

В останній фазі існування автономної Карпато-Української Держави, коли чехи, під тиском московських большевиків і поляків намагалися здушити всеукраїнський рух в автономній Карпатській Україні, міністер Юліян Ревай, як і його брат Федір, який був головою Українського Національного Об'єднання (урядової політичної партії), ставив чехам найзавзятіший опір. Разом з головою уряду, о. д-ром Августином Волошиним, не допустили вони генерала Лева Прхалу до перебрання міністерства внутрішніх справ, з рамени якого Прхала мав завести диктатуру в Карпатській Україні, а зокрема знищити „Карпатську Січ".

Юліян Ревай був іменований прем'єром уряду самостійної Карпато-Української Республіки вже президентом Августином Волошиним після проголошення самостійности й сесії Сойму Карпатської України.

Еміграційний шлях Ю. Ревая загальновідомий. Був він причасний до кожного конструктивного і самостійницького та соборницького почину української еміграції, від кладення основ під ЦПУЕ в Німеччині в 1945 році до праці в УККА та організації Світового Конгресу Вільних Українців кінчаючи.

Для вшанування пам'яті Юліяна Ревая і зроблення підсумків його багатогранної діяльности в суботу, 9-го червня цього року, в приміщеннях Українського Інституту Америки відбудеться урочиста конференція. Конференцію організує Карпатський Дослідний Центр ім. Юліяна Ревая, а з доповідями виступатимуть: д-р Степан Росоха, проф. д-р Михайло Пап, мгр Іван Базарко, ред. Антін Драган, д-р Володимир Душник, д-р Роман Голіят, д-р Петро Стерчо та д-р Василь Вереш, голова й секретар Центру.

В празник зіслання Святого Духа 6-го червня ц.р. Владика Василь Лостен, у сослуженні духовенства, поблагословить пам'ятник на могилі сл. п. Юліяна Ревая на цвинтарі Св. Духа (біля Союзівки) На посвячення нагробного хреста з'їдуться закарпатці з різних частин Америки й Канади, а віримо, що й українське громадянство візьме участь, щоб засвідчити свою вдячність Покійному за його багатогранний, безкорисний і довголітній труд в різних царинах організованого українського життя.

ЗБІРНА ВИСТАВКА ПРАЦЬ УКРАЇНСЬКИХ МИСТЦІВ

Філядельфія. — Заходами дирекції Українського Освітньо-Культурного Центру тут в суботу, 12-го травня ц.р., о год. 8:30 вечора в залі УОК, при 700 Сідар ровд в Абінґтоні, Па., відбудеться відкриття збірної виставки праць українських мистців. Виставка буде відкрита від 7-9 години вечора, в будні і від 12-5 години в суботи й неділі, аж до 20-го травня. На закінчення вечора відбудеться забава з танцями.

Загальні збори Кредитівки „Самопоміч" у Дітройті

Неперервним руслом поступу і росту пливе з року в рік розвій Кредитівки „Самопоміч" у Дітройті. Це було основне ствердження голови Ради Директорів інж. Богдана Андрушкова в його звіті за 1983 рік. Це — наслідок компетентного складу Ради Директорів, здібного управителя та сумлінних працівників. Характеризуючи загальну економічну ситуацію в краю, він вказав на її скомплікованість і змінливість, що творить її цікавою, але також небезпечною. На її загальній напрям не тільки фінансові інституції типу кредитівок не мають жодного впливу, але навіть самі уряди держав є часто безсильні. Бюджетові чи торговельні дифіцити — це факти, які кожний уряд хотів би оминути. Але всупереч цілому ряду основних заряджень, це повністю не вдається. Ці зарядження, однак, самого уряду чи центрального банку мають децидуючий вплив на працю і розвиток таких фінасових установ, як наша кредитівка, і завдання Дирекції та управителя є бути з ними обізнаними і відповідно достосувати свою фінансову політику. У зв'язку з цим покликано до життя цілий ряд комісій, щоб якнайкраще використати досвід і знання поодиноких членів в їх спеціяльностях для загального добра кредитівки. І тут, на думку інж. Б. Андрушкова, велике поле до попису для молодих людей. Виховані в цій країні, випускники високих шкіл, вони повинні включитися в цю працю та своїм знанням і досвідом продовжувати і скріпити діло їх батьків, з якого вони також користали. Те, що осягнено до цієї пори, — це наслідок співпраці та довір'я членів до своєї установи. До кращих успіхів дійшла б Кредитівка, якщо б та, на жаль, велика частина нашої громади, що ще стоїть осторонь, долучилася до нас. В цьому напрямі протягом звітового року працював безупинно референт нових членів Андрій Блюй, в першу чергу, серед наших братів, об'єднаних в інших церквах та організаціях, перемагаючи там недовір'я та неприхильне наставлення до нашої установи.

Потім Володимир Гупалівський, скарбник Кредитівки, перевів точну аналізу фінансових зіставлень Кредитівки. Заощадження членів зросли за минулий рік на 3,114,629 та досягли суми 25,870,919. Із загальної суми приходів в сумі 2,600,762 дол. повернено членам у формі дивідендів 920,298, убезпечення вкладок і позичок 96,511, разом 2,016,809.

Мгр Ігор Козак, голова Контрольної комісії, ствердив правильність усіх операцій Кредитівки та точність представленого звіту. Також під час дискусії над звітами він вияснив потребу впровадження ряду операційних заряджень для покращання урядування. Його внесок на уділення абсолюторії збори прийняли одноголосно. Вітали Загальні збори голова Централі Українських Кооператив Володимир Гупалівський; голова Управи ЦУКА інж. Дмитро Григорчук та інж. Богдан Петріна від товариства „Самопоміч", спонзора Кредитівки. На наступні три роки вибрано до Дирекції Рому Диґлало, Володимира Гупалівського і на місце уступаючого д-ра Юрія Розгона Ігоря Козака.

З метою скріплення почуття спільноти серед своїх членів, Кредитівка влаштовує щороку після Загальних зборів бенкет. Доступні ціни вступу та вибаглива мистецька програма, яка слідує, завжди стягають велике число присутніх. Використовуючи таку нагоду, голова Дирекції інж. Богдан Андрушків у своєму привітанні поставив знову сильний наголос на ролю молоді в дальшому розвитку Кредитівки, вказавши на те, що може зміцнити силу і значення української громади в Америці. Він заохочував молодь старатися ввійти в світ великих банків, інвестиційних підприємств, де існує можливість придбання великих фінансових ресурсів. Тоді зросли б також наші політичні впливи, бо маємо багато доказів того, що в цій країні рядить гріш, хто і як кермує державою.

Співака-баритона Миколу Фабрику та його дружину Ірину, виконавців мистецької програми, представив зібраним мґр Ігор Козак. Перший виступ М. Фабрики у Дітройті увінчався тріюмфальним успіхом. Голос милого звучання, великої сили, технічно вишколений до перфектности зачарував усіх. Пісні героїчного жанру чи ліричного настрою він віддав із правильним зрозумінням їх змісту і настрою. Така пісня як, наприклад, „Два кольори", що для нас стала вже клясичною в його виконанні своєю щирістю інтерпретації зворушила всіх. Та все таки, як гарно і вміло він вмів віддати пісні, то в оперних аріях він заблистів ще сильніше, як оперний співак par excellence.

Фортепіяновий супровід його дружини Ірини був повнорядний додатком до цього успішного і надзвичайно милого виступу. Загальні збори, як личить та наказує традиція, почались молитвою, яку провів парох церкви св. Покрови о. Нестор Столярчук. Бенкет попередив молитвою о. Веїн Ручґи, а закінчив його парох церкви Непорочного Зачаття о. Вернард Панчук.

За мистецьку частину відповідав Ярослав Конопада, загальний нагляд над бенкетом спочивав у руках управителя Кредитівки Бориса Блюя.

Загальні Збори відбулися 1-го квітня цього року. На першому засіданні по Загальних зборах Дирекція усталила наступний розподіл функцій: Богдан Андрушків — голова; Любомир Липецький — містоголова, Володимир Гупалівський — скарбник, Романа Диґдало — секретар.

Володимир Баран

ВИСОКИЙ ДИПЛОМАТ з Етіопії, який перебував з родиною в ЗСА, попросив Державний департамент надати йому право політичного азилю в цій країні, тому що він побоюється за своє життя, якщо б він повернувся до своєї країни, чого від нього вимагає уряд. „Я знайшовся у свого роду ізоляції від впливів свого власного прокомуністичного і промосковського уряду і мій поворот до Етіопії міг би закінчитися трагедією", — заявив Тесфеї Демекі, етіопський шарже д'аффер у Вашінґтоні від 1980 року. У вересні цього року, заявив згаданий дипломат, етіопський уряд проголосить створення офіційної комуністичної партії в тій країні і він вважає, що від тепер його доля в дипломатичній службі закінчилася. Рішення Державного департаменту покищо немає, але в політичних колах не сумніваються, що етіопський дипломат отримає азиль і право перебування в ЗСА.

Мій сусіда...

Закінчення зі ст. 2.

римувалися різні авта, а їхні пасажири розгублено розглядалися, не знаючи добре в якому це саме місці була ця славна станція телеграфічних передач. Прийшлося вияснювати, показувати і при тому думати про цей дивний збіг обставин, що якраз українці довелося жити в найближчому сусідстві першого бездротного порозуміння з далеким світом.

На виставці з'явилася мені також добре знайома таблиця, на написі якої щоденно спочивали мої очі — хотіла я цього чи ні. І скільки гарних, теплих, родинних споминів принесла вона, коли я гляділа на неї у музейній залі після 25-ти років від останнього побачення.

Але хоча вона повинна бути далі в сусідстві моєї хати, тепер вона — лише музейний експонат, бо, здається, „батьки міста" бояться, що із витівками сьогоднішньої молоді небезпечно ставити її на давнє місце.

Та і винахід Марконі, який пробив дорогу до стільки нових і круговоротних винаходів у ділянці радіотехніки, комунікації сателітами, радіо-астрономії та подорожей у космічні простори сьогодні майже призабули як і того, що надавав простеньким ручним апаратом перші бездротні вістки для кораблів.

Сьогодні ця виставка пригадала цю знаменну подію, як і напоїла мешканців цього скромного містечка почуттям гордости із-за його славного минулого. А мені приємно думати про те, що колись великий Марконі розпочинав свій переворот у комунікації світу — як мій найближчий сусід.

Демократична...

Закінчення зі ст. 2.

американської демократичної системи.

Д-р Ю. Мовчан критикує саморекляму, побоюючись, що шляхом красномовства і саморекламами, яка може перейти в демагогію, може таким чином вийти наверх пройдисвіт, як для прикладу: в Італії вийшов Муссоліні, а в Німеччині Гітлер. Ця аналогія неправильна, бо названі пройдисвіти вийшли наверх в тоталітарних державах, де народ не відіграє ніякої ролі, а тому й прийшло до диктатури в тих країнах.

Також д-рові Ю. Мовчанові не подобається й те, що в Америці при виборах надається право голосу не тільки вільним громадянам, а навіть й злочинцям, які перебувають у в'язниці. Це твердження уважаємо противним демократичній системі, бо ці злочинці є громадянами, а переступивши закон, вони опинилися у в'язниці, чим платять суспільству за свої злочини. Тож, щоб їх ще позбавляти права голосу, це вважається надзвичайною карою, бо ці нинішні злочинці, завтра можуть бути порядними громадянами і членами суспільства.

Закінчуючи нашу дискусію з названим автором, хочемо підкреслити, що його стаття є дуже актуальна і треба висловити йому повне признання, що він її написав. Тож наші зауваги ми вважаємо лише доповненнями цієї теми, що її порушив у згаданій статті відомий журналіст д-р Ю. Мовчан.

Д-р Микола Домашевський

Чикаґо, Ілл.

ТИЖДЕНЬ УКРАЇНСЬКОЇ ОПЕРИ В ТОРОНТО

Торонто, Канада. — Товариство Української Опери Канади інформує і запрошує українське громадянство на Тиждень Української Опери, який відбудеться від 1-го до 8-го червня ц.р., в театрі МекМіллена. В репертуарі — „Наталка Полтавка", 1, 3, 6 і 8-го червня; „Запорожець за Дунаєм" — 5-го і 7-го червня; ґаля концерт — 4-го червня. Квитки в ціні від 20-30 долярів треба набувати в „Арці", „Вест Арці" і „Арці Міссіссаґа". Ближчі інформації можна отримати телефоном на число: 762-5142, після 6-ої години вечора.

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ТЕРЕСА СТОЛОВИЧ, член УНС Відд. 342-го Т-ва „Запорозька Січ" в Картереті, Н. Дж., померла 8-го листопада 1983 року на 63-му році життя. Нар. 1920 року в Ню Джерзі. Членом УНС стала 1943 року. Залишила в смутку брата Івана. Похорон відбувся на цвинтарі Кловер Ліф у Вудбридж, Н. Дж.

Вічна Їй Пам'ять!
Єлисавета Погода, секр.

МАРІЯ БЕРКО, член УНС Відд. 155-го Т-ва „Запорозька Січ" в Перт Амбою, Н.Дж., померла 14-го листопада 1983 року на 88-му році життя. Нар. 1895 року в Україні. Членом УНС стала в 1922 році. Залишила в смутку дітей: Анну, Івана, Волтера, Лоренса і Матея. Похорон відбувся 16-го листопада 1983 року на цвинтарі св. Ґертруди в Колонії, Н.Дж.

Вічна Їй Пам'ять!
Меланія Лоренс, секр.

МАРІЯ ШПАК, член УНС Відд. 155-го в Перт Амбою, Н. Дж., померла 30-го листопада 1983 року на 88-му році життя. Нар. 1893 року в Україні. Членом УНС стала в 1924 році. Залишила в смутку сина Івана. Похорон відбувся 2-го грудня 1983 року на Укр. Кат. цвинтарі в Гоплови, Н.Дж.

Вічна Їй Пам'ять!
Меланія Лоренс, секр.

ТЕОДОР ГАТАЛЯК, член УНС Відд. 361-го Т-ва Дністер в Ню Йорку, Н.Й., помер 17-го грудня 1983 р. на 90-му році життя. Нар. 1893 р. в Лешках Яворівських, Україна. Членом УНС став 1952 року. Залишив у смутку сина Романа, невістку Іванну та внуків Маркіяна і Христину, брата Миколу та ближчу і дальшу родину в Україні. Похорон відбувся 21-го грудня 1983 р. на цвинтарі св. Андрія в Бавнд Бруку, Н.Дж.

Вічна Йому Пам'ять!
С. Чума, секр.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 13-го ТРАВНЯ 1984 р.

Пассейк, Н. Дж. Місячні збори Т-ва ім. Т. Шевченка 42-ий Відд., о год. 2-ій по пол. в УНДомі при 237 Hope Ave. Просимо всіх членів взяти участь. Білети на 90-літній Ювілейний Бенкет УНСоюзу можна вже дістати на зборах. Просимо приєднувати нових членів до УНС. — В. Марущак, рек. секр.

Нюарк, Н. Дж. Місячні збори Б-ва св. Ів. Хрестителя 76-го Відд., о год. 11:30 перед полуднем в УКШколі при Айві вул. і Сенфорд Авеню. Проситься чл. прибути та вирівняти залеглі вкладки. Найкраще платити вкладки чеками і посилати прямо до Відділу. — В. Боярський, предс., Т. Клебан, кас., Юлія Демчук, секр.